

Inhaltsverzeichnis

Vorwort		XI
Vorbemerkungen		XIII
Die Vokale und die Suffixvokalharmonien		XIII
Die Konsonanten		XIV
Zur Schreibung der Suffixe		XV
Rechtschreibregeln		XV
Abkürzungen und Symbole		XVI
 1 Nomen		 1
Das Alphabet	a – b – c – ç – d usw.	1
Lehn- und Fremdwörter im Türkischen	otel – kuaför – bisiklet	1
Das Substantiv	erkek – kadın – çocuk	2
Grammatisches und natürliches Geschlecht	anne – baba	2
Der Plural	erkekler – kadınlar – çocuklar	3
Die Fragepartikel <i>mi</i>	Bu Erol mu? – Evet, Erol.	4
Die Verneinung <i>değil</i>	Bu Erol mu? – Hayır, Erol değil.	4
Nähere Bestimmungen zu einem Substantiv	hasta çocuk – hasta çocuklar	4
Das Suffix <i>-li</i> für die Herkunft	Avusturyalı – Frankfurtlu	5
Die Partikel <i>da</i>	Yemek iyi, rakı da iyi.	5
Bestimmtheit und Unbestimmtheit (1)	Öğretmen Türk. – Su ucuz.	6
Die Demonstrativpronomen	bu – şu – o / bunlar – şunlar – onlar	7
Die Kasus	ev – evin – evi – eve – evde – evden	8
 2 „sein“ und „haben“		 10
Die Personalpronomen und Personalendungen	Ben yorgunum.	10
Zur Wortstellung (1)	Suzan nerede?	12
Die 3. Personen	Turistler Türk mü? – Evet, Türk.	13
Die Ortsnomen	burada – şurada – orada	13
Das Modalanhängsel <i>-Dir</i> (1)	İstanbul büyük bir şehirdir.	14
<i>var</i> und <i>yok</i>	Burada tuvalet var mı?/yok mu?	15
haben/nicht haben (1)	Sende mendil var mı?	16
dabeihaben oder nicht dabeihaben	Yanımda pasaport var/yok.	16
Die Possessivpronomen und Possessivsuffixe	benim annem	17
Doppeldeutigkeit der Possessivsuffixe	arkadaşım – bir arkadaşım	18
haben/nicht haben (2)	Arabam var.	18
Die Genitiv-Possessiv-Verbindung	şefin arabası	19
Aussparung der Possessivsuffixe	bizim ailede	21
Bestimmtheit und Unbestimmtheit (2)	Orada bir araba var. Bu araba benim.	22
 3 Wortbildung und Reimdoppelung		 23
Wortverkettungen	kahve makinesi	23
Die Begriffe <i>su</i> und <i>ne</i> ?	meyve suyu – Neyin var?	25

Nebeneinanderstellung	erkek arkadaş	25
Nomenzusammenstellungen	kadın doktor/doktoru – kadının doktoru	26
Das Äquativsuffix <i>-CA</i> (1)	Türkçe – bence	26
Die Suffixe <i>-I</i> und <i>-sIz</i>	sütlü – sütsüz	27
Die Suffixe <i>-CI</i> und <i>-(y)lCI</i>	postacı – alıcı	27
Das Suffix <i>-IK</i>	sözlük	28
Die Reimdoppelung	para mara	28
4 Zahlen und Zeitangaben		29
Kardinalzahlen	bir – iki – üç	29
Uhrzeit	Saat bir. – Saat bir buçuk.	30
Tageszeiten	sabah – öğle – akşam	31
Wochentage	pazar – pazartesi – salı	32
Ordinalzahlen: Das Suffix <i>-(I)ncI</i>	birinci – ikinci – üçüncü	32
Monatsnamen, Jahreszeiten	ocak – şubat – mart / ilkbahar – yaz	33
„seit“	bir saatten beri – bir saattir	34
Das Distributivsuffix <i>-(ş)Ar</i>	birer – ikişer – üçer	34
Bruch-, Dezimal- und Prozentzahlen	üçte bir – sıfır virgöl dört – yüzde beş	34
5 Einige Postpositionen		35
Postpositionen mit dem Nominativ/Genitiv	Suzan için bir çay.	35
Postpositionen mit dem Dativ	Bana göre Türkçe kolay.	37
Postpositionen mit dem Ablativ	yarından itibaren – benden başka	38
Postpositionen mit Possessivsuffix	Türkiye hakkında ne biliyorsunuz?	39
6 Pronomen		40
Fragewörter	nasıl – neden – niçin – niye – hangi	40
Echofragen	Ben kim miyim?	41
Das adjektivierende Suffix <i>-ki</i>	buradaki – bugünkü	41
Das Zugehörigkeitssuffix <i>-ki</i>	benimki – Ali'ninki	43
Das Reflexivpronomen <i>kendi</i>	Kendime bir kahve yapayım.	44
Ersatz von Nomen durch Pronomen	Onu kendisine verdim.	44
Einsparung von Pronomen	Mektubumu aldın mı? – Aldım.	45
Indefinitpronomen	kimse, biri, birkaç	45
7 Adjektive		49
Zu einigen Adjektiven	büyük – küçük, genç – yaşlı	49
Intensivierungen	masmavi	50
Die Steigerung	iyi – daha iyi – en iyi	51
Vergleiche	Senin gibisi yok.	51
<i>böyle, şöyle, öyle</i>	Böyle bir bilgisayar almak istiyorum.	52
Das Äquativsuffix <i>-CA</i> (2)	Büyükçe bir bahçemiz var.	52
8 Orts- und Raumnomen		53
Die Ortsnomen	burada – burası	53
Die Ortsbereichsnomen	üst – alt – ön – arka	54
<i>yan</i> „Seite“	Babanın yanına git.	55

Die Raumnomen	içeri – dışarı	56
Zur Verwendung der Possessivsuffixe	bizim köy – bizim köyümüz	57
Die Possessivsuffixe der 3. Personen	Kızı annesine çiçek hediye etti.	57
9 Adverbien, Konjunktionen und Partikeln		58
Adjektive als Adverb	Kız güzel dans ediyor.	58
Zeitangaben	şimdi – artık – daha – henüz	59
Arabische Adverbien im Türkischen	zaten – mesela	61
Modalangaben	çocukça – haklı olarak	62
Einige Konjunktionen	ama – çünkü – gerçi	62
Verschieden einsetzbare „Wörtchen“	ancak – hiç – işte	63
Partikeln	bile – hatta – ki	64
10 Verben		65
Der Infinitiv	bilmek – anlamak	65
Zu den Verben im Türkischen	dinlemek – oturmak	65
Das Präsens	Türkçe öğreniyorum.	65
Wortstellung (2)	Siz nerede oturuyorsunuz?	67
Stellung der Fragepartikel	Paran yok mu? – Paran mı yok?	68
Das direkte Objekt	Erkek arkadaşımı seviyorum.	69
Die Kasus, die die Verben verlangen	Kahve/kahveyi içiyorum.	71
Wortstellung (3)	Kahveyi sütsüz içiyorum.	72
Infinitivergänzungen	Türkçe öğrenmeye çalışıyorum.	73
Der Imperativ	Sigara içmeyiniz.	74
Eine Konkurrenzform des Imperativs	Otursana!	75
<i>gelmek, gitmek</i> sowie <i>getirmek, götürmek</i>	Eve gel/git! – Hediye getir/götür!	75
Der Voluntativ 1. Pers. Sg. und Pl.	Defterine bir bakayım. – Gidelim.	76
Der Voluntativ 3. Person	Timur gelsin.	78
Das Präteritum	Bugün erken kalktım.	79
„gefallen“	Türkçe (benim) hoşuma gidiyor.	80
Das Funktionswort <i>idi</i>	Evde değildim.	83
Das Verb <i>olmak</i>	Öğretmen oldum.	84
Das Imperfekt	Saat onda uyuyordum.	85
Das Futur	Haftaya Türkiye'ye gideceğim.	87
Das Futurpartizip	gelecek hafta	88
Das Futur in der Vergangenheit	Ali dün gelecekti, ama gelmedi.	88
„brauchen“ (1) + (2)	Bana iyi bir sözlük lazım/gerek.	89
Der Kurzinfinitiv	Oğlumuz okuma yazma öğreniyor.	91
„müssen“ (1) + (2)	Benim çalışmam lazım.	91
Der Aorist	Doğum gününü kutlanm.	94
Der Aorist in den 2. Personen	Bakar mısınız?	96
Das Aoristpartizip	çalar saat – ölmez şiirler	98
Der Aorist in der Vergangenheit	Eskiden et yedim/yemezdim.	99
Spezifisch – nicht spezifisch (1)	Bir öğrenciyi görüyorum.	101
„können/nicht können“	gelebilmek – gelememek	102
„dürfen“	Diskoya gidebilir miyim?	102
Die Suffixe <i>-mAyAbil-</i> und <i>-(y)AmAyAbil-</i>	Bugün gelemeyebilirim.	104

Das Modalanhängsel -Dİr (2)	Ankara Türkiye'dedir.	106
Perspektivenverlagerung	Çocuklar nerede/nerededir?	108
-DİrAr oder -IArDİr?	Bunlar, hırsızdırlar/hırsızlardır.	109
-Dİr an Präsens- und Futurformen	Sular da akıyordur inşallah.	109
Das Perfekt	Kar yağmış.	110
-mİş + -Dİr	Mektubumu almışsındır.	111
Das Perfektpartizip	pişmiş patatesler	111
Das erfahrungsorientierte Funktionswort <i>imİş</i>	Erol hastaymış.	112
-mİş tilgt <i>idi</i>	Bir varmış, bir yokmuş.	112
Das Plusquamperfekt	Dün misafir gelmişti.	115
Das Präteritum in der Vergangenheit	Sana bunu söyledimdi.	116
<i>etmek</i> „tun“, <i>olmak</i> „werden, sein“	Teyzemi ziyaret etmeye gittim.	117
Partizipien in Kombination mit <i>olmak</i>	Ali sigara içer oldu.	118
Der Kontinuativ	Ev aramaktayız.	119
Der Kontinuativ in der Vergangenheit	Saat üçte camları silmekteydim.	119
-mAk üzere	Evden çıkmak üzereyim.	120
Der Nezessitiv	Böyle bir şey söylememelisin.	121
Der Optativ	Sağ olasın!	123
Modalität im Türkischen	Ali on dil öğrensın/öğrenmeli.	124
 11 Die Handlungsrichtung der Verben		 127
Das multiplikative Verbalsuffix <i>-(I)ş</i>	Nerede buluşalım?	127
Das Reziprokpronomen	Birbirimizi unutmayalım.	128
Das Passiv	Mekup yazıldı.	129
Passivformen von „etmek“ und „olmak“	Nasıl meşhur edilir/olunur?	132
Das Reflexiv	Giyindim.	133
Die Verb bildenden Suffixe <i>-IA-</i> , <i>-IAn-</i> und <i>-IAş-</i>	fakslamak – evlenmek – iyileşmek	133
Die Kausativa	Beni güldürme!	134
 12 Adverbiale Verbformen		 137
Das Konverb auf <i>-(y)ArAk</i>	Gülerek odaya girdim.	137
Das Konverb auf <i>-(y)A</i> und dessen Verdoppelung	Teşekkür ede ede ayrıldı.	138
<i>diye</i>	Nasılın? diye sordu.	139
Das Konverb auf <i>-(y)Ip</i>	Ne böyle gidip geliyorsun?	141
<i>-DİkAn sonra</i>	Bugün kalktıktan sonra duş yaptım.	142
Das Konverb auf <i>-mAdAn (önce)</i>	Kahvaltı etmeden evden çıktım.	143
Das Konverb auf <i>-(y)IncA</i>	Eve gelince dinlenirim.	144
<i>-(y)IncAyA kadar</i>	Ben gelinceye kadar bekleyin.	145
<i>-(Al)r -mAz</i>	Eve gelir gelmez yattım.	145
Das gegenüberstellende Funktionswort <i>iken</i>	Çocukken sigara içmezdim.	146
 13 Die Verbalnomen -mAk, -mA und -(y)Iş		 149
Vergleich: Vollinfinitiv und Kurzinfinitiv	Vergi kaçırma(k) Ayşe'yi türkütür.	149
Finalsätze	Türkçe öğrenmen için	150
Infinitivergänzungssätze	Geç kalmanı istemiyorum.	151
Resultative Substantive und Adjektive auf <i>-mA</i>	asma köprü	152
Das Verbalnomen auf <i>-(y)Iş</i>	Alışverişi gidiyorum.	152

14 Relativsätze	153
Das -(y)An-Partizip	Bizde çalışan adam Türk. 153
Das Futurpartizip -(y)AcAK (1)	Çay getirecek çocuk nerede kaldı? 158
Das Possessivpartizip -DIğI	Okuduğum gazete Hürriyet. 159
Das Possessivpartizip -(y)AcAğI	Yardım edeceğim adam Türk. 162
Aussparung von parallel stehenden Endungen	Eskiden şakalar yapar, çok gülerdik. 163
Satzgefüge	Türkçeyi iyi bilen bir arkadaşım, [...] 164
Abgeschlossenheit oder Verlauf anzeigen	Ders hazırlamış/hazırlamakta olan [...] 164
Appositive und restriktive Relativsätze	İzmir'de doğan Elif Almanya'da [...] 165
Das Perfektpartizip -mİş	Birleşmiş Milletler 166
Bestimmtheit/Unbestimmtheit (Bezugselement)	Türkiye'de basılmış bir kitabım geldi. 167
Das Futurpartizip -(y)AcAK (2)	genişletilecek baskı 168
Substantive und Adjektive auf -(y)AcAK	yiyecek bir şey 168
Zur Syntax der Relativsätze	Su akmayan tuvalet hangisi? 169
Gesprächsgegenstand oder Information	haber bırakılan adam 169
Das Prädikat ist nominal	Ali'nin söylüğü bulunan çanta 170
-(y)An-Partizip oder Possessivpartizip?	ilaç verilen/verildiği günler 171
Nominale Attribute	lafı bol, işi az bir ülke 171
15 Ergänzungssätze	172
Die Possessivpartizipien in Ergänzungssätzen	Ece, gazete okuduğunu söyledi. 172
Indirekte Rede (1)	Ben, bugün geç kalktığımı söyledim. 173
Abgeschlossenheit oder Verlauf anzeigen	Ali'nin [...] okumuş olduğunu [...] 177
Spezifisch – nicht-spezifisch (2)	Bugün misafir geleceğini söyledim. 178
Auf Hörsagen beruhende Informationen	Kaza yaptığı söylenen Ulf kaçmış. 179
Indirekte Fragesätze	Bana yarın ne yapacağını söyle. 180
ob-Sätze	Ali'nin gelip gelmediğini bilmiyorum. 181
Indirekte Rede (2)	Ayşe, bugün onlara gelmemi söyledi. 183
-mAII (2) und die indirekte Rede	Türkçe kitap okuman gerektiğini [...] 183
Zur Wahl von -DIğI/-(y)AcAğI und -mA	Çocuğun bağırmasını/bağırdığını [...] 185
-mA: Abgeschlossenheit, Verlauf, Erwartung	kişilerin de kitabı okumuş olması [...] 188
Das Verbalnomen auf -(y)Iş	Çocuğun bağırışını duydum. 188
Besonderheiten bei Passiv- und Reflexivverben	köprü taşındıktan sonra 189
Mögliche Probleme bei -DIğI/-(y)AcAğI	gösteri yapması/yaptığı Erzurumspor 189
16 Adverbialsätze	190
Temporalsätze	Ali Köln'e geldiği zaman annesi [...] 190
Das Konverb auf -(y)AII	Gül geleli bir saat oldu. 193
Kausalsätze	Ali beni beklemediği için eve gittim. 194
Reale Konditionalsätze	Kar yağarsa, kayak yaparız. 196
Das konditionale Funktionswort ise	isem, isen, ise 196
Mit Fragewörtern eingeleitete Konditionalsätze	Tom ne içmek istiyorsa içsin. 202
Der potentielle Konditional	Lotoda kazansan ne alırsın? 207
Mit Fragewörtern eingeleitete Potentialissätze	Ne söylesen yapıyorum. 210
Verdoppelte -sA-Formen	Dönsem dönsem akşam dönerim. 210
Der irrelative Konditional	Lotoda kazansaydım, ev alırdım. 212
Vergleiche und Einschränkungen	Benim bildiğime göre, yann ders yok. 216
Gegensätze	Çay içmektense kahve içelim. 222
Konzessivsätze	Gül beni çağırdığı halde gitmedim. 223

17 Aktionsarten, Hilfsverbverbindungen, Aspekt und Tempus	225
Aktionsarten	Çiçekler açıyor/açmış/solmuş. 225
Hilfsverbverbindungen: <i>-(y)İlvermek</i>	Şu kahve falıma bir bakıverir misin? 227
<i>-(y)İp durmak</i> und <i>-(y)Adurmak</i>	Dün hep çalışıp durdum. 228
<i>-(y)İp kalmak</i> und <i>-(y)Akalmak</i>	Bu sabah uyuyakalmışım. 229
<i>-(y)Agelmek</i> und <i>-(y)İp gitmek</i>	Biraz sonra Ali çıkageldi. 229
<i>-mAyAgörmek</i> und <i>-(y)Ayazmak</i>	Benim halime düşmeyegörün! 229
Aspekt	Köşede taksi durdu/dunuyordu. 230
Tempus	Çay içtim/içiyorum/içeceğim. 230
18 Partizipien und Vergleichbares	231
Das Aoristpartizip <i>-(A/I)r/-mAz</i>	akar su 231
<i>-mAyAzlık etmemek/edememek</i>	Gitmemelik edemedim. 232
Das <i>-Dik</i> -Partizip	Anlaşılmadık sorun kaldı mı? 232
<i>-DI -(y)AcAk</i>	Çocuk düştü düşecek. 233
<i>-(y)An -(y)AnA</i>	Teknik direktörlerden giden gidene. 234
Das Suffix <i>-(y)İcl</i>	uyuşturucu madde 234
<i>-DIğİl -(y)AcAğİ var/yok</i>	Domuz eti yediğiniz var mı? 235
<i>-mİşİK var/yok</i>	Antalya'ya gitmişliğiniz var mı? 235
<i>-mA/-DIğİl -(y)AcAğİ + iyi olmak</i>	Doktora gitmem iyi oldu. 235
Die Form <i>-(y)AsI</i>	Veresiyemiz yoktur. 236
19 Konjunktionen und Postpositionen	237
Anreihende Konjunktionen	Oturun da yemek yiyin! 237
Etwas zur Wahl stellende Konjunktionen	İster bugün, ister yarın gel. 238
Entgegensetzende/einräumende Konjunktionen	İşim iyi, ne var ki yorucu. 238
Die betonte Partikel <i>ki</i>	Sen ki beni tanıyorsun. 240
Postpositionen ohne Possessivsuffix	Türkçeye özgü harfler 241
Postpositionen mit Possessivsuffix	Bir yıl boyunca beşte kaktım. 242
20 Einfache und komplexe Syntax	245
Hauptsatz	Ben gülüyorum. 245
Vereinungen: <i>değİl/yok</i>	İçki içmez değİliz. 246
Informationsgewichtung	Ali bugün geliyor./Bugün Ali geliyor. 247
Wortstellung (4)	Seni seviyorum./Seviyorum seni. 247
Zur Rektion der Verben	Size bir şey sordum./Biri sizi sordu. 248
Problemfelder in den Stufen A1–A2	Sözlük de mi alacaksınız? 250
Problemfelder in den Stufen B1–C1	Arabam(in) olmadığımı söyledim. 251
Zur Stellung der Nebensätze	Eczanenin kapalı olduğunu görünce 252
Komplexe Syntax	Analyse 253
Suffixliste sowie Deklinations- und Konjugationstabellen	257
Schlüssel	263
Sachregister	303
Verwendete Literatur	307